

Inicijativa za REKOM
Иницијатива за РЕКОМ
Initiative for REKOM
Nisma për KOMRA
Pobuda za REKOM

OFFICES / КАНЦЕЛАРИИ / KANCELARIJE / КАНЦЕЛАРИЈЕ / URADI / UREDI / УРЕДИ / ZYRAT

Beograd: Koalicija za REKOM
c/o Fond za humanitarno pravo
Dečanska 12, 11000 Beograd, Srbija
tel. +381 (0)11 33 49 766; fax: +381 (0)11 3232 460
e-mail: office@hlc-rdc.org

Ljubljana: Koalicija za REKOM
c/o Akademija naprednih idej, Bičevje 5, 1000 Ljubljana, Slovenija
tel/fax: +386 (1)256 5391
e-mail adresa: projekti@napredneideje.si

Podgorica: Koalicija za REKOM
c/o Centar za građansko obrazovanje
Njegoševa 36/l, 20 000 Podgorica, Crna Gora
tel. +382 (0)20 665 327; fax: +382 (0)20 665 112
e-mail: info@cgo-cce.org

Прилеп: Канцеларија на Коалиција за РЕКОМ
c/o Здружение на граѓани „Мировна акција“
нас. Димо Наредникот А1/2/31, 7500 Прилеп, Македонија
телефон/телефакс: +389 (0)48 401 888
e-маил: mirovnaakcija@gmail.com

Prishtine: Koalicioni për KOMRA
c/o Fondi për të Drejtën Humanitare
Eqrem Cabej 7a, 10000 Prishtine, Kosovo
tel/fax: +381 (0)38 243 488, +381 (0)38 243 490
e-mail: office.ks@hlc-kosovo.org

Prishtine: Koalicioni për KOMRA
c/o Qendra për Hulumtim
Dokumentim dhe Publikim (QHDP)
Rr. Ulpijana U-1, H 8/1, Prishtinë, 10000, Kosovë
tel. +381 (0)38 553 753; cel: +377 (0)45 321 545
E-mail: crdp.ks@gmail.com

Sarajevo: Koalicija za REKOM
c/o Udruženje/udruga BH Novinari
Kralja Tvrtka 5/5, Sarajevo, Bosna i Hercegovina
tel/fax: +387 (0)33 223 818, +387 (0)33 443 072
e-mail: bhnovinari@bhnovinari.ba

Zagreb: Koalicija za REKOM
c/o Documenta – Centar za suočavanje s prošlošću
Kuća ljudskih prava
Selska cesta 112c, HR-10000 Zagreb
tel. +385 (0)1 457 2398; fax: +385 (0)1 457 2399
e-mail: kontakt@documenta.hr

Зворник: Коалиција за РЕКОМ
c/o Центар информативно-правне помоћи
Вука Караџића 148
75400 Зворник, Босна и Херцеговина
тел/факс +387 (0)56 210 412
моб. +387 (0)65 520 338
e-маил: cipp@teol.net и cipp@rstel.net

www.perkomra.org / www.zarekom.org

Kampanja prikupljanja potpisa za REKOM kao široka podrška građana u cijeloj regiji

Koalicija za REKOM okuplja više od 1500 organizacija civilnog društva, pojedinaca/ki iz svih država nastalih raspadom bivše SFRJ. Među njima su i udruge roditelja i obitelji nestalih osoba, veterana, novinara, predstavnika manjinskih etničkih zajednica, organizacija za zaštitu ljudskih prava i drugi.

Koalicija za REKOM predlaže da vlade (ili države) osnuju REKOM, neovisnu, međudržavnu Regionalnu komisiju za utvrđivanje činjenica o svim žrtvama ratnih zločina i drugih teških kršenja ljudskih prava počinjenih na teritoriju bivše SFRJ u razdoblju od 1991.-2001.

U dosadašnjem dijelu kampanje više od 250.000 ljudi iz zemalja bivše Jugoslavije potpisima je podržalo inicijativu za osnivanje Regionalne komisije za utvrđivanje činjenica o žrtvama ratova na prostoru SFRJ (REKOM) a u okviru kampanje prikupljanja potpisa potpore građana koja je započela 26. travnja 2011. Kampanja za osnivanje REKOM-a provodi se u više 150 gradova širom regije.

Dio široke podrške REKOM-u u regiji su i predsjednici Srbije i Hrvatske Boris Tadić i Ivo Josipović, crnogorski premijer Igor Lukšić i predsjednik Filip Vujanović, Skupština Crne Gore, Europska komisija, Europski parlament, kao i brojne javne ličnosti u regiji koji su javno odaslali podršku REKOM-u i poruku važnosti suočavanja s prošlošću u regiji.

Inicijativa za REKOM u **Hrvatskoj** je prvu veliku javnu podršku dobila od predsjednika Republike Ive Josipovića iskazanu na Forumu za tranzicijsku pravdu održanom u Zagrebu 16. listopada 2010., te ponovljene na sastanku održanom 16. svibnja 2011. u Uredu predsjednika na kojem su sa predsjednikom razgovarali predstavnici Koalicije za REKOM iz Hrvatske.

Predsjednik Republike tijekom još jednog u nizu susreta s predstavnicima Koalicije za REKOM odaslao je javnu podršku ciljevima Inicijative posebno istaknuvši potrebu da se poduzmu svi naponi kako bi se poklonili svakoj žrtvi. "Utvrđivanje sudbine nestalih, odavanje počasti žrtvama je ono gdje također prepoznajem kapacitete buduće regionalne komisije i na tom tragu potrebno je uložiti dodatne napore cjelokupnog društva a sve kako bi se pružila satisfakcija obiteljima žrtava" - istaknuo je predsjednik Republike.

U Hrvatskoj se prepoznavanje Inicijative za REKOM kao važnog koraka ka pomirenju i solidarnosti i razumijevanju za patnje pripadnika drugih nacija i vjeroispovijesti nastavilo sa podrškom Socijaldemokratske partije Hrvatske.

Delegacija Koalicije za REKOM Hrvatska sastala se sa čelnim ljudima SDP-a u sastavu: Ingrid Antičević-Marinović, Šime Lučin, Mirela Holy, Josip Leko i Davorko Vidović koji su izrazili svoju podršku Inicijativi za REKOM. Ingrid Antičević-

1

Da se utvrde činjenice o svim žrtvama ratova 1991 – 2001. na području bivše Jugoslavije • Da se utvrde činjenice o svim žrtvama ratova 1991 – 2001. na području bivše Jugoslavije • To establish the facts related to all the victims of the wars waged on the territory of the former Yugoslavia in the period 1991 – 2001 • Да се одределат фактите за сите жртви на војните 1991 – 2001. во поранешна Југославија • Faktet mbi të gjitha viktimat e luftërave të viteve 1991 – 2001 në hapësirat e ish-Jugosllavisë • Za ugotavljanje in prezentiranje dejstev o vseh žrtvah vojn 1991 – 2001. v nekdanji Jugoslaviji

Marinović, Šime Lučin, Mirela Holy, Josip Leko su ujedno dali i svoj potpis podrške, te izrazili svoj stav kako bi glasali za usvajanje REKOM-a kada bi se danas o njemu raspravljalo u Hrvatskom saboru kad bi se odnosio samo na utvrđivanje činjenica o svim žrtvama. Postavili su puno pitanja o Prijedlogu Statuta REKOM-a i složili se i kako najproblematičnijim dijelom u Statutu REKOM-a smatraju zadatak Komisije da istraži političke i društvene okolnosti koje su odlučujuće doprinijele izbijanju ratova ili drugih oblika oružanog sukoba, kao i činjenju ratnih zločina i drugih teških kršenja ljudskih prava.

Predložili su i da se u vrijeme Kampanje prikupljanja potpisa održi još jedan javni skup sa predstavnicima političkih stranaka na kojem bi se dodatno raspravilo o Inicijativi za REKOM i koji bi otvorio predsjednik Republike Ivo Josipović.

Inicijativu za REKOM je na sastanku s predstavnicima Koalicije za REKOM bezrezervno svojim potpisom pružio i saborski zastupnik Istarskog demokratskog sabora (IDS) Damir Kajin.

Dan prije, 18. svibnja 2011. održan je sastanak sa Miloradom Pupovcem iz Samostalne demokratske srpske stranke (SDSS) i Ratkom Gajicom koji su podržali osnivanje REKOM-a, što je Gajica i potkrijepio potpisom podrške.

Izuzev njega, svoje potpise podrške dali su i mnogi drugi političari i političarke: Edi Štifanić - gradonačelnik grada Poreča, Edidio Kodan - predsjednik Gradskog vijeća grada Poreča, Franko Vidović - dogradonačelnik grada Šibenika, Danijel Marušić - župan Brodsko-Posavske županije, Davor Vlaović - zamjenik župana Brodsko-Posavske županije, Antun Klarić - prvi pučki pravobranitelj Republike Hrvatske, Ilijana Vrbat Pejić - zamjenica gradonačelnika Slavenskog Broda, Damir Jelić - gradonačelnik Karlovca, Pavle Kalinić - pročelnik zagrebačkog Ureda za upravljanje hitnim situacijama, Nenad Stazić - saborski zastupnik (SDP), Karolina Leaković - saborska zastupnica (SDP), Dejan Jović - glavni analitičar Predsjednika i profesor na Fakultetu političkih znanosti i Gordana Sobol (SDP).

Osim gore navedenih političara i političarki koji su izrazili svoju podršku Inicijativi za REKOM održani su sastanci i sa ostalim vodećim političkim strankama u Hrvatskoj: Marijanom Petir (saborska zastupnica, HSS), te Vesnom Pusić (saborska zastupnica, HNS) koji su pokazali veliki interes za Inicijativu te obećali da će unutar svojih stranaka raspraviti mogućnost i način podrške istoj.

I u Srbiji je podrška REKOM-u prisutna na najvišim političkim nivoima.

Predsjednik Republike Srbije Boris Tadić podržao je Inicijativu na sastanku s predstavnicima Koalicije za REKOM održanom 01. rujna 2010. u Beogradu. Izražavajući svoju podršku istaknuo je kako se zalaže za rasvjetljavanje svih zločina kako bi pravda za žrtve bila zadovoljena i kako bi se regija okrenula pomirenju i suradnji.

Usljedila je i podrška Tadićeve Demokratske stranke (DS) čija je potpredsjednica Jelena Trivan potpisala ovoga svibnja Inicijativu za osnivanje Regionalne komisije (REKOM) za utvrđivanje činjenica o žrtvama rata na prostoru bivše Jugoslavije i prenijela podršku DS-a toj inicijativi. Trivan je istakla da DS daje punu političku i operativnu podršku za osnivanje međudržavne komisije kako bi se prikupilo milijun potpisa neophodnih da ta inicijativa postane inicijativa svih država bivše Jugoslavije. "Sve žrtve zaslužuju istinu, a zločinci osudu", rekla je Jelena Trivan navodeći da je u interesu Srbije da se stavi točka na prošlost, utvrdi istina i činjenice jer je to, kako je istaknula, jedini put ka pomirenju u regiji.

Trivan je izrazila očekivanje da će i druge političke stranke krenuti primerom DS-a.

Politička podrška se u Srbiji nastavila sa predsjednica Narodne skupštine Republike Srbije, prof. dr Slavicom Đukić Dejanović koja je na sastanku sa predstavnicima Koalicije za REKOM izrazila podršku ideji da se napravi potpuni registar svih stradalih u

ratovima na prostoru nekadašnje SFRJ od 1991. do 2001. godine i naglasila da vrijeme ne smije bilo kog stradalog da sakrije ili zaboravi. „Institucije sistema svih država u regiji i u Srbiji treba da nastave da rade svoj posao, a svaka pomoć REKOM koja svojim saznanjima može značajno doprineti istini o svim žrtvama, može samo da bude od koristi“ – istakla je Đukić Dejanović.

Osnivanje REKOM-a svojim potpisom podržao je i gradonačelnik Sombora Nemanja Delić pritom izjavivši: "Svaki zločin potrebno je rasvetliti, počiniocima kazniti i žrtvama pružiti satisfakciju. To je jedini put ka uspostavljanju potpunog pomirenja i saradnje u regionu. Grad Sombor ima izvanrednu regionalnu saradnju i verujem da bi ona bila još intenzivnija i potpunija nakon ostvarenja misije REKOM-a”.

Za REKOM su u Srbiji potpisali i Goran Svilanović, bivši ministar vanjskih poslova Republike Srbije, Oliver Ivanović, državni sekretar u Ministarstvu za Kosovo i Metohiju i Bojan Pajtić, predsjednik Vlade Vojvodine, stranka G17+, Liberalno demokratska partija Srbije, te Liga socijaldemokrata Vojvodine, Vesna Martinović - gradonačelnica Pančeva, Zoran Jakovljević - gradonačelnik Valjeva, Nemanja Delić, Šaip Kamberi - gradonačelnik Bujanovca, Saša Vučinić - gradonačelnik Subotice, Slavko Parać - predsjednik Skupštine grada Subotice, Judita Popović -potpredsjednica Skupštine Srbije, Čedomir Jovanović -predsednik Liberalno-demokratske partije, kao i narodni poslanici LDP-a, Nenad Čanak - predsednik Lige socijaldemokrata Vojvodine (LSV), Riza Halimi - narodni poslanik, predsednik Partije za demokratsko delovanje, Rada Trajković, nositeljica Jedinjene srpske liste, Aleksandra Jerkov - LSV, narodna poslanica, Mladen Dinkić, predsednik G17 Plus, lider Ujedinjenih regiona Srbije Suzana Grubješić, članica Predsedništva Ujedinjenih regiona Srbije .

Crna Gora nedvosmisleno je pokazala da prepoznaje značaj Inicijative za REKOM što je potvrđeno podrškom za osnivanje REKOM-a predsjednika Filipa Vujanovića, dok je Predsjednik Vlade dr. Igor Lukšić svoju podršku demonstrirao i javno davši svoj potpis za REKOM.

Svjestan činjenice da je potreba naših društava za suočavanjem s prošlošću zasnovanim na činjenicama i dokazima, smatram da bi osnivanje regionalne i nezavisne komisije bilo vrijedno za proces pomirenja na prostoru Zapadnog Balkana. Uvjeren sam da komisija može poslužiti kao dobra osnova za zajedničko razumijevanje prošlosti što je ključno za pomirenje u regionu. Upravo zbog toga je važno da se veliki broj građana Crne Gore ali i čitavog regiona aktivno uključe u podršku inicijativi i nadam se da će nadležni organi svih država na prostoru bivše Jugoslavije dati svoju punu podršku i pomoći osnivanje Komisije."

Osim toga REKOM je u Crnoj Gori podržao i cijeli Parlament Republike Crne Gore 30. lipnja 2010.

Predstavnici Koalicije za REKOM u Crnoj Gori razgovarali su u Podgorici sa predsjednikom poslaničkog kluba albanskih partija, Amirom Hollajem. Inicijativa dobila punu podršku albanskih partija. Hollaj je, kao predsjednik kluba poslanika, istakao da je njihov stav po ovom pitanju jedinstven, i da su ciljevi koje bi REKOM trebalo da ostvari više nego potrebni našim društvima. Podsjećajući koliko je važno ne zaboraviti ono što se dešavalo ratnih devedesetih, kazao je da je to teret koji se ne smije ostaviti budućim generacijama, i da naša društva upravo njima duguju istinsko suočavanje sa prošlošću.

Osnivanje REKOM-a ranije su podržali i poslanički klubovi Socijaldemokratske partije, Bošnjacke stranke, Socijalističke narodne partije, Nove srpske demokratije i Demokratske partije socijalista.

U **Bosni i Hercegovini** je također prisutna značajna podrška REKOM-u od strane predstavnika vlasti. Potpise REKOM-u, izražavajući na taj način svoju podršku, dali su Živko Budimir, predsjednik Federacije Bosne i Hercegovine, te potpredsjednici Federacije BiH, Svetozar Pudarić i Mirsad Kebo.

Predsjednik Federacije BiH Živko Budimir i potpredsjednik FBiH Svetozar Pudarić podržali su 10. svibnja 2011. u Sarajevu Inicijativu za osnivanje Regionalne komisije za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima na području bivše Jugoslavije (REKOM) i potpisali peticiju za osnivanje REKOM-a. Tijekom sastanka sa članovima Koalicije za REKOM Živko Budimir je

kazao da je žalosno da i 15 godina iza rata nije učinjeno ni minimum od onoga što Inicijativa za REKOM predlaže. "Političke elite na ovim prostorima još su na istom nivou kao što su bile u periodu kad je počeo rat. Nisam pretjerano optimističan da će parlamenti osnovati REKOM ali iskreno podržavam ovu inicijativu. Prije svega zbog pronalaska nestalih osoba. S druge strane još uvijek postoje političari koji ne žele da priznaju ratne zločine i nepravde nanesene žrtvama", kazao je Budimir, dodavši da bez suočavanja sa prošlošću nema ni budućnosti na ovim prostorima.

Potpredsjednik FBiH Svetozar Pudarić, kazao je da će proces suočavanja sa prošlošću teško ići jer se ne radi o jednom društvu koje treba da se pomiri nego više društava koja su odvojena. "Državni interesi i dalje postoje i oni su u sukobu sa ovom inicijativom. Interes tih elita je i dalje da se gradi jedno društvo kojim će se vladati. Državni organi se hrane kroz mitologizaciju prošlosti", kazao je Pudarić.

Ujedno su izrazili sumnju da su politike u BiH i regionu spremne za ovakvu inicijativu i predložili su da Koalicija za REKOM ne prepušta olako političarima proces koji se dugo vremena gradi i koji je uložen velik trud.

U Sarajevu je 28. ožujka Inicijativu za osnivanje REKOM-a podržao predsjednik Narodne stranke *Radom za boljitak* Mladen Ivanković Lijanović: „Bez kvalitetnog i argumentiranog dijaloga ne možemo postići ništa. Zbog generacija koje dolaze ovaj problem moramo tretirati na bazi činjenica, te odvojiti cijeli proces od politiziranja i zloupotrebe politike. Mi u Narodnoj stranci *Radom za boljitak* izražavamo podršku svima onima koji zastupaju istinu i koji pristupaju utvrđivanju istine po principu međuetničkog uvažavanja i dijaloga. Pozdravljamo ovu inicijativu i iz razloga što tretira cijelu regiju“.

REKOM podržavaju: Sulejman Tihić - predsjednik SDA, Jasmin Imamović - potpredsjednik Glavnog odbora SDP-a BiH i gradonačelnik Tuzle, Martin Raguž - potpredsjednik HDZ 1990, Salmir Kaplan - ministar kulture, Alija Behmen - gradonačelnik Sarajeva, Besima Borić - zastupnica SDP-a u Parlamentu FBiH, Slaven Kovačević - predsjedavajući Vijeća Općine Centar Sarajevo, Predrag Kojović - poslanik Naše stranke u Skupštini Kantona Sarajevo, Dennis Gratz - predsjednik Naše Stranke, Selim Bešlić - bh političar i bivši gradonačelnik Tuzle za vrijeme rata, Armin Halitović - načelnik općine Bosanska Krupa, Almir Hadžipašić - poslanik Skupštine Unsko-sanskog Kantona, Samir Sedić - Općinski odbor SBiH Bosanska Krupa, Albin Muslić - načelnik općine Bihać, Nermin Ogršević - načelnik Općine Cazin, Admil Mulalić - načelnik Općine Velika Kladuša, Sejfo Mustafić - predsjedavajući OV Velika Kladuša, Rifet Dolić - predsjednik DNZ BiH, Kenan Keserović - potpredsjednik DNZ BiH, Fetah Hujdur - predsjednik Općinskog vijeća Kalesija i članovi, Nedžad Džafić - predsjednik SDA Kalesija, Sead Roza, član Općinskog vijeća Tešanj Elvir Karajbić, zastupnik u Parlamentu FBiH Ferid Kaknjašević, zastupnik u Skupštini Ze-Do kantona Zavidovići, Radosav Petrović - predsjedavajući Općinskog vijeća Zavidovići, Obren Petrović - načelnik Doboja, Esad Atić - predsjednik skupštine Brčko distrikta i svi su oni dali svoj potpis podrške.

Tanja Fajon, europarlamentarka iz **Slovenije**, koja je već ranije podržala REKOM, na Trinaestom sastanku Zajedničkog parlamentarnog odbora Republika Hrvatska – Europska unija ponovno je izrazila svoju podršku te rekla da se polako umanjuju napetosti među državama regije koje postaju sve zanimljivije Europi. U tom kontekstu pohvalila je osnivanje Inicijative za REKOM, posebno što na račun Hrvatske iz Bruxellesa još stižu kritike po pitanju suđenja za ratne zločine i rješavanja pitanja izbjeglica.

Na **Kosovu** je politička podrška REKOM-u došla od strane Alijanse za budućnost Kosova, te Demokratskog saveza Kosova.

Važno je napomenuti kako stanoviti broj političara, i to najčešće (radikalno) desno orijentirane političke stranke, ne podržava Inicijativu za REKOM.

Primjerice, iako su potpis za REKOM dali lideri Liberalno demokratske partije i Lige socijaldemokrata Vojvodine, jasno je kako podrške neće biti kada je riječ drugim, desno orijentiranim strankama u Srbiji.

Svojim medijskim istupima potvrdili to u stranački kolege Tomislava Nikolića, kao i Šešeljevi Radikali. “Za koje utvrđivanje i šta mi tu da uradimo? I šta oni mogu da urade za ispitivanje zločina? Valjda to treba da rade institucije”, rekao je stranački kolega Nikolićevih Naprednjaka Dragan Šormaz, a na komentar da je inicijativa i pokrenuta pod utjecajem da institucije to ne rade, je rekao :“Pa sigurno je da oni ne mogu. Ko će da bude istražitelj, ko tužitelj, a ko sudija tu? Ko, Nataša Kandić?” Sličnog je stava i Šešeljev zamjenik Dragan Todorović: “Znate, naša partija uvek prepoznaje pozadinu nekih poteza, a u ovome prepoznamo novu prevaru koja nam se sprema i ni u kom slučaju je ne bismo podržali”, rekao je Todorović.

U Hrvatskoj su svoje protivljenje Inicijativi izrazile stranke poput Hrvatske stranke prava dr. Ante Starčević (HSP dr. A. Starčević) koje između ostalog na svojim internetskim stranicama apeliraju na građane da „ne daju podršku ovakvim izmišljenim komisijama, čiji je jedini cilj iskrivljavanje istine o Domovinskom ratu i izjednačavanje agresora i žrtve, te iskrivljavanje srpske agresije na RH i nametanje nam osjećaj krivnje zbog legitimnih akcija i legitimnog prava na obranu od velikosrpske politike.“